

**RECENZJA KSIĄŻKI CZESŁAWA PLEWKI
„ZASADY I PROCEDURY PRZYGOTOWYWANIA
PRACY DYPLOMOWEJ. PORADNIK
DLA STUDENTÓW PEDAGOGIKI”**

Koszalin 2019

ISBN 978-83-7365-506-5

Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Koszalińskiej

Katarzyna Ludwikowska

ORCID: 0000-0003-3015-8100

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Działalność naukowa Czesława Plewki od wielu lat skoncentrowana jest na analizie otaczającej rzeczywistości w perspektywie społecznej. Zainteresowania Autora oscylują wokół zagadnień bliskich subdyscyplinie pedagogicznej, jaką jest pedagogika pracy, choć bardzo bogaty dorobek wskazuje jednocześnie na Jego liczne fascynacje naukowe. Warto w tym miejscu wspomnieć, że na łamach dotychczas wydanych pozycji literaturowych znalazły się te poświęcone zagadnieniu m.in. pracownika i pracodawcy w perspektywie współczesnego rynku pracy, technoedukacji, pomiaru dydaktycznego, aspiracji edukacyjno-zawodowych czy kreatywności w edukacji szkolnej. Te, jak i szereg innych opracowań autorstwa Czesława Plewki, łączy dociekliwy styl twórczy, ważkość podejmowanych tematów, nietuzinkowość w budowaniu i interpretowaniu konstruktów naukowych, widoczne zaangażowanie społeczne Autora, jak i nienaganność prowadzonej narracji. Nie inaczej jest w przypadku pozycji *Zasady i procedury przygotowywania pracy dyplomowej. Poradnik dla studentów pedagogiki*. Zadanie, którego podjął się Autor na stronach tego opracowania uznać należy za niewątpliwie trudne. Z jednej bowiem strony w obrębie nauk społecznych istnieją już pozycje, których treść poświęcona jest podstawom metodologicznym badań naukowych. Część z nich dedykowana jest *stricte* studentom, przyjmując postać poradników, skryptów bądź

podręczników. Z drugiej strony problematyka metodologii wydaje się niewdzięcznym, kłopotliwym wręcz przedmiotem do czynienia analiz, jeśli zauważymy, że w obrębie nauk społecznych wyczuwalne jest swoiste napięcie dotyczące projektowania badań naukowych w kanonie umożliwiającym wnioskowanie z prawdopodobieństwem równym pewności, że spełniają one najwyższe standardy. Autor okiełznał wspomniane trudności projektując pozycję literaturową, której zarówno zakres treściowy, jak i konstrukcja są *novum*, wnosząc jednocześnie wiele do uprzednio istniejącego zbioru publikacji w tym obszarze. Rzeczowość czynionej przez Autora analizy, jej kompleksowość i dogłębność stanowią znakomity dowód na to, że pedagogiczny warsztat pracy badawczej spełnia pokładane w nim nadzieje.

Publikacja zbudowana jest z siedmiu części, zawierających w kolejności:

1. Podstawowe informacje dotyczące istoty, funkcji i charakteru pracy dyplomowej.
2. Etapy i sposoby wstępnego rozeznania się w procedurze przygotowania pracy dyplomowej.
3. Fazy pierwszego, merytorycznego etapu przygotowania pracy dyplomowej.
4. Procedura postępowania w redagowaniu treści rozdziałów teoretycznych.
5. Projektowanie procesu badawczego – założenia metodologiczne badań własnych.
6. Opracowanie materiału zgromadzonego w trakcie przeprowadzonych badań własnych.
7. Zadania końcowego etapu tworzenia pracy dyplomowej.

Jak stwierdza sam Autor, zaproponowanie niniejszej siatki rozdziałów stanowić ma odzwierciedlenie możliwego układu czynności obejmującego całość procesu przygotowywania pracy dyplomowej, uwzględniającego tak istotne wątki, jak m.in. zasady pisarstwa naukowego, prawa i obowiązki dyplomanta, wybór promotora, stosowanie czasowników i strony czynnej czy funkcje przypisów. Co istotne, Autor silnie akcentuje również aspekt psychologiczny pisania prac dyplomowych, odnosząc się do naturalnego wśród dyplomantów poczucia lęku, rodzącego się zarówno w zetknięciu z samym wyzwaniem projektowania przez nich badania naukowego, jak i potęgującego się w następstwie doświadczanych, swoistych niedogodności w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej. Przyjęcie przez Autora tak szerokiej perspektywy analitycznej skłania do podjęcia szerszej refleksji nad funkcją pracy dyplomowej. Lektura opracowania Cz. Plewki sprzyja konstytuowaniu przekonania, że przygotowanie pracy dyplomowej i jej obrona nie są jedynie zbiorem sformalizowanych czynności, lecz mają

w sobie głęboki potencjał do wytworzenia szeregu sytuacji nadających głębszy sens samemu studiowaniu. Autor, odwołując się do słów Umberto Eco, nadaje procesowi tworzenia pracy dyplomowej statut okoliczności umożliwiającej budowanie doświadczenia wyciągania wniosków, ich analizowania i prezentowania, co sanowi zbiór kompetencji przydatnych nie tylko w murach uniwersytetu, ale przede wszystkim – w przestrzeni codziennego życia.

Za kolejny, istotny wyznacznik sprzyjający dokonaniu charakterystyki omawianej publikacji uznać należy oryginalną strukturę poszczególnych części. Każda z nich rozpoczyna się od notki zawierającej wykaz szczegółowych zagadnień analizowanych w jego ramach wraz z bezpośrednim wskazaniem, czego dowie się i co będzie potrafił wykonać czytelnik po lekturze danego fragmentu. Te cele i efekty kształcenia, skonstruowane z wykorzystaniem języka korzyści, nie tylko ułatwiają w sposób znaczący możliwie szybkie i jednocześnie dogłębne rozeznanie się w treściach poruszanych w danym obszarze opracowania, ale również w jasny sposób podkreślają, jak szeroki wachlarz czynności należy uwzględnić projektując badania naukowe. Opracowanie graficzne treści poszczególnych części uwzględnia perspektywę czytelnika i jego potencjalne potrzeby jawiące się w kontekście obcowania z opracowaniem. Na każdej stronie odnaleźć można wyróżnienia słów kluczowych (podkreślone pogrubioną czcionką), a co kilka stron – zestawienia tabelaryczne i ramki, eksponujące treści szczególnie istotne i warte zapamiętania. Każdą z części wieńczy blok kontrolno-sumujący zawierający zadania do wykonania dedykowane czytelnikowi oraz treści podsumowujące, umożliwiające dokonanie autooceny poziomu wiedzy i umiejętności. Tak skonstruowany arkusz ewaluacyjny może być użyteczny zarówno dla indywidualnego odbiorcy, jak i stać się narzędziem do wykorzystania w ramach zajęć akademickich z zakresu metodologii. Taka forma opracowania sprzyja również jego zastosowaniu w ramach seminarium dyplomowego.

Warto również zaznaczyć, że Autor z ogromnym zaangażowaniem i pieczołowitością podszedł do zakresu i głębi treści zawartych w recenzowanej pozycji, wykazując troskę o uwzględnienie tych wszystkich komponentów, które uznać należy za niezbędne do przygotowania pracy dyplomowej, a które nie zawsze są powszechnie znane i stosowane przez autorów tychże prac. I tak na stronach 37 – 44 znalazł się słowniczek podstawowych pojęć, który obfituje nie tylko w treści naukowe (obejmując zdefiniowanie takich pojęć jak m.in. kategoryzacja, aksjomat, jasność naukowa), ale również w zagadnienia rzadko poruszane w opracowaniach metodologicznych, a niezwykle istotne dla młodego reprezentanta współczesności – adepta w problematyce badań naukowych (np. akapit,

literatura naukowa, rzetelność badań). Od strony 105 z kolei zawarte zostały właściwości tekstu w rozdziałach teoretycznych pracy dyplomowej, a wśród nich – zasady dotyczące elegancji tekstu. Każdy podrozdział zawiera także wykaz wskazówek, określonych przez Autora mianem „dobrych rad” oraz zbiór bibliograficzny uwzględniający pozycje książkowe będące uzupełnieniem zagadnień objętych analizą w danym fragmencie opracowania. Całość opisanych zabiegów sprawiła, że publikacja jest przyjazna czytelnikowi, ułatwia obcowanie z treściami w niej zawartymi, umożliwia sprawne ich wyszukiwanie i potencjalnie efektywniejsze ich przyswajanie.

Pozycję pod tytułem *Zasady i procedury przygotowywania pracy dyplomowej. Poradnik dla studentów pedagogiki* autorstwa Czesława Plewki uznać należy za pozycję interesującą, oryginalną, użyteczną i przez to – godną rekomendowania studentom pedagogiki oraz innym grupom społecznym, zainteresowanym zagadnieniami metodologicznymi. Stworzona przez Autora struktura oraz treści w niej zawarte zachęcają do spojrzenia na proces tworzenia pracy dyplomowej nie tylko w perspektywie formalnego obowiązku, lecz przede wszystkim na zbiór czynności będących świetną wprawką do codziennego funkcjonowania w otaczającej współczesnego człowieka rzeczywistości – funkcjonowania świadomego, funkcjonowania wymagającego podstawowej wiedzy, umiejętności analizowania i wyciągania wniosków, funkcjonowania wymagającego zaangażowania i wnikliwości. Pisanie pracy dyplomowej jest bowiem nie tylko spełnieniem obowiązku studenckiego, wieńczącego dany etap edukacji, ale przede wszystkim swoistym testem wiedzy, umiejętności jej zastosowania oraz postaw tworzących osobowość przyszłego absolwenta studiów pedagogicznych.